

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5.00.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Avstrija ponudija Rusiji mir.

Odgovor avstro-ogrsko vlade na izjavo provizorične ruske vlade.

Dunaj, 14. aprila. C. kr. brzjavni korespondenčni urad je pooblaščen razglasiti sledeče:

Vlada avstro-ogrsko monarhije je izvedela za izjavo provizorične ruske vlade, priobčeno dne 11. aprila t. l. Iz nje je razvidela, da Rusija ne zasleduje namena „gospodovati nad drugimi narodi, njim vzeti njih narodno dedščino in nasilno zasesti tuje ozemlje, nego da hoče provzročiti trajen mir na podlagi pravice narodov, da določijo sami svojo usodo“.

Avstro-ogrsko vlada je iz tega razvidela, da želi provizorična ruska vlada doseči cilj, ki se z njenim krije, ki ga je c. in kr. minister zunanjih del v svojem, dne 31. marca t. l. priobčenem razgovoru označil kot vojni cilj avstro-ogrsko monarhije.

Lahko si torej pribije, da stremita avstro-ogrsko in provizorična ruska vlada na enak način za mirom, enako častnim za oba dela, z mirom, kateri zagotovi, kakor je rečeno v mirovni ponudbi Avstro-Ogrske in njenih zaveznic z dne 12. decembra 1916, obstanek, čast in možnost razvoja vojskujočih se držav. Tedaj izrečeno prepričanje zaveznikov, da se dajo brezgovorno združiti njihove pravice in utemeljene zahteve z onimi drugih narodov, obstoji danes po izjavi provizorične ruske vlade v pomnoženi moči.

Ker je s tem vsemu svetu in zlasti ruskim narodom jasno pred oči postavljeno, da Rusija ni več prisiljena se boriti za svojo obrambo in za svobodo svojih narodov, ne more biti težko, najti spricho te enakosti v ciljnih zavezniških vlad in ruske provizorične vlade pot sporazumljena, tem manj, ker goji Nj. Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski v soglasju z vladarji, ki so z njim zvezani, željo, živeti v bodoče v miru in prijateljstvu z zadovoljnim, v svojih notranjih in zunanjih življenskih pogojih, varnim ruskim narodom.

Boj za Trst.

Dunaj, 14. aprila.

Včeraj so razvijali Italijani živahno, a brezuspešno letalsko delovanje. Sovražne flotilje, ki so vdrle pri Plaveh in proti Vipavski dolini, so naši letalci pregnali. Neko italijansko letalo je pri Dornbergu padlo na tla. Letalci so mrtvi. V prostoru pri Proseku in pri Piranu so prisilili naši obrambni topovi letala, da so se vrnila. Bombe italijanskih letalcev niso imele nobenega uspeha. Naši letalci so napadli več taborišč v barakah na na Goriškem.

Dunaj, 15. aprila.

Naši oddelki so vdrli iz Tolminskega mestišča v italijansko oporišče pri Ciginju, premagali posadko ter se vrnilo z 12 vjetimi.

Dunaj, 16. aprila.

Na Fleimstalski fronti so vdrle naše naskovalne patrulje zgodaj zjutraj v okolici Cime di Bocce v italijanske pozicije ter vjele 7 častnikov in 124 mož.

Dunaj, 18. aprila.

Neki naš letalec je sestrelil včeraj v boju v zraku nad Beljakom sovražni aparat tipa Farman. Letalce smo vjele.

Dunaj, 18. aprila.

Neki naš hidroplan je bil pri posrečenem izvidnem podvzetju v severni Adriji napaden od več sovražnih letal ter se je moral, ker je bil poškodovan pri boju v zraku, spustiti na morje. Dve italijanski letali, ki sta se hoteli polastiti našega

letala, sta padli v roke naših torpednih enot, ki so spravile lastne letalce ter neranjene vjete 4 italijanske letalce (3 častnike in enega podčastnika).

Boji na Romunskem.

Dunaj, 16. aprila.

Nad Darmaneskijem je zbil 4. t. m. c. in kr. letalec sovražno letalo tipa Nieuport. Včeraj v Voliniji zvišano delovanje ruske artiljerije. Sicer ničesar pomembnega.

Boj pri Arrasu.

Berolin, 14. aprila.

Severovzhodno od Arrasa in ob Scarpi je nastala včeraj pavza v boju. Bolj proti jugu pri Croisillesu in Bullecourtu so napadli Angleži po močni strelski pripravi večkrat brezuspešno. V sunku za njimi so jim prizadejale naše čete precejšnje izgube.

Na obeh bregovih Somme so sunile močne sovražne sile zvečer zopet proti našim pozicijam pri St. Quentinu. Napadi so se z velikimi izgubami ponesrečili. Nasprotnik je pustil tam 3 častnike in nad 200 mož vjetih v naših rokah. Od 7. aprila sem obstreljuje sovražna artiljerija vseh kalibrov brez izbire nolanje dele mesta St. Quentin. Justična palača, katedrala in mestna hiša so že močno poškodovane.

Od Soissons do Reimsa in v zapadnem delu Champagne se bore artiljerije nadalje z vso silo. Francozi so izpostavili historične stavbe v Reimsu s tem, da so v njih bližini postavili baterije, našemu učinkujočemu ognju.

V Vogezih so pripeljale naše čete po sunku 20 vjetih iz sovražnih jarkov.

Berolin, 15. aprila.

Pri Duixmuidnu in južno od Ypresa včasih živahno streljanje.

Na bojišču pri Arrasu je prišlo vsled premitve naše bojne črte severno od Scarpe le do malih, za sovražnika izgub polnih bojev. Od nižine Scarpe do železnice Arras - Cambrai so se vršili včeraj dopoldne silni boji. V gostih masah so napadle večkrat angleške divizije; vselej smo jih s krvavimi izgubami zavrnili. Poleg velikih žrtev so utrpeli Angleži vsled sunka naših čet za njimi še 300 vjetih in 20 strojnih pušk.

Od Soissons do Reimsa in v zapadni Champagni divja artiljerijska bitka še nadalje. Težki francoski bojni ogenj je razdejal v Laonu več poslopj.

V malo odsekih živahen topovski ogenj. Lastna podvzetja na severovzhodni fronti Verduna in pri Ban de Saptu v Vogezih so prinesla plena in več vjetih.

V Artoisu ob Aisni, v Champagni in južno od Vogezev zelo živahno letalsko delovanje. Angleži, Francozi in Amerikanci so izgubili v zraku 17 letal, sestreljenih s tal 4 letala ter 2 privezna balona. Ritmojster baron v. Richthofen je zbil svojega 44., poročnik Schäfer svojega 18. in 19. nasprotnika. Iz treh letalskih flotilj, ki so včeraj napadle Freiburg, smo strmoglavili 3 angleške letalce.

Na vsej zapadni fronti, zlasti v bojnih odsekih, je vladalo stopnjevano delovanje letalcev. Nasprotniki so izgubili 12. aprila 11 in 13. aprila 24 letal in 4 privezne balone. Sovražno letalsko flotiljo smo nad Douajem uničili. Lovski letalski oddelek pod ritmojstrom von Richthofnom je sam zbil 14 letal, od katerih je zbil voditelj 3, poročnik Wolff pa 4 letala.

Berolin, 16. aprila.

Na severnem bregu Scarpe je zadržal naš uničevalni ogenj angleške napadalne valove, tako da se naskok ni mogel izvršiti. Tudi severovzhod-

no od Croisillesa je razbil naš ogenj močen napad Angležev z izgubami.

Severno od ceste Arras - Cambrai je vrgel sunek naših čet sovražnika nazaj na Lagnicourt in Boursies. H krvavim izgubam tam se borečih Avstralcev prihaja izguba 475 vjetih in 15 strojnih pušk, ki smo jih vzeli s seboj, ter 22 topov, ki smo jih vjele in storili z razstrelitvijo nerabne.

Pri St. Quentinu se je artiljerijski ogenj zopet ojačil.

Med Oiso in Aisno so se ponesrečili včeraj z močnim ognjem pripravljeni napadi Francozov pri Vauxillonu in Givresu.

Pred Soissonsom do Reimsa in v zapadnem delu Champagne je trajalo streljanje pri največjem delovanju artiljerije in metal min.

Sovražni izvidni sunki dne 15. t. m. so se ponesrečili, danes zjutraj pa se je razvnela na širokih odsekih infanterijska bitka.

V lotarinški ravnini in ob burgundskih vratih so ostala podvzetja francoskih čet v napadu na naše pozicije brez vsakega uspeha.

Enoten napad sovražnih letalcev na naše privezne balone ob Aisni je bil brezuspešen. Sovražnik je izgubil med Soissonsom in Verdunom včeraj 11 letal, večinoma s stroji novega tipa (spads).

Dne 14. aprila zjutraj so naša bojna letala pred fiandrsko obalo zbila 2 francoska hidroplana; 4 letalce smo vjele.

Berolin, 17. aprila.

Ob Aisni se bje ena največjih bitk sedanje silne vojne in z njo vred ena najsilnejših borb svetovne zgodovine. Od 6. t. m. sem so jo zdržema pripravljali Francozi z ognjem topov in metal min in sicer z doslej brezprimerno dolgim trajanjem, množino in ljutostjo, da bi tako postale naše postojanke godne za juriš, naše baterije nezmožne za boj, naše čete omajane.

16. t. m. zgodaj zjutraj se je začel od Soupira ob Aisni do Bethenya severno Reimsa na 40 km dolgi fronti francoski predorni napad, izveden s strahovito silovitostjo, podžgan in dopolnjevan od rezerv, zašnovan v globokih členih. Popoldne je pognal Francoz nove mase v boj in izvajal močne postranske napade na našo fronto med Oiso in Conde sur Aisne.

V ljutem ognjenem boju, ki izravna postojanke in grebe v polje visoke in globoke kotle, postane nepremična obramba nemogoča. Boj se ne bje več za posamezno črto, temveč za celokupen globoko členovit utrjen pas. Tako valovi borba za najsprejnejše postojanke sem in tja — s ciljem, da štedimo z živimi silami in odločilno oslabimo sovražnika s težkimi krvavimi izgubami, pa če pri tem tudi izgubimo nekaj vojnega materijala.

Te naloge sta popolnoma izpolnila izborno vodstvo in sijajna hrabrost čet.

Včeraj se je veliki francoski prediralni poskus, ki se je bil postavil jako dalekosežne cilje, ponesrečil in krvave sovražnikove izgube so zelo težke. Nad 2100 vjetnikov je ostalo v naših rokah.

Kjer je na malo točkah vdril sovražnik v naše črte, se boj če vrši.

Pričakovati je novih napadov.

Danes zjutraj se je razvnel boj v Champagni med Prunayem Auberivom. Bojišče se tako razsteza od Oise do Champagne.

Cete pričakujejo bodoče težke boje s polnim zaupanjem.

Berolin, 18. aprila.

Na bojišču pri Arrasu se je na posameznih odsekih artiljerijsko delovanje zopet živahno pričelo. V predpolju naših črt na obeh straneh Somme se odigravajo dan na dan boji naših postojank s sovražnimi prednjimi četami. Ogenj se je pri St. Quentinu včasih ojačil; katedrala je bila večkrat zadeta.

Na bojišču pri Arrasu se je na včeraj dopoldne vnel boj. Francozi svojega prebitnega sunka po neuspehih prejšnjega dneva pod učinkom

izgub z v boju izmučenimi divizijami niso nadaljevali. Šele v večernih urah so se pričeli delni napadi. Na hrbtu pri Beaulnesu ob višinah pri Craonnu in severozapadno od gozda La Ville au Bois so se zlomili njegovi napadalni valovi v ognju ali pa smo jih zavrnil v bližinskem boju. Tudi pri Les Godatu in Courzýju ob kanalu Aisne-Marne smo zavrnil sovražne napade.

Rano zjutraj započeti napadi Francozov v Champagni so prodrli po sila močnem, že nekaj dni stopnjevanem topovskem učinkovanju, v širini kakih 20 km. V naših zapornih pozicijah smo vjeli tudi tam od sovražnika nameravano prebitje. V protinapadu smo zopet iztrgali tam se bojujočim črnopolnim divizijam dosežene kose gozda med Morauvillersom in Auberinom ter jim odvzeli 500 vjetih in več strojnih pušk.

V bojih 16. t. m. smo od oklopnih avtomobilov, ki jih je sovražnik uporabljal, 20 uničili s svojim ognjem. Isti dan smo zbili v zraku in z obrambnimi topovi 18 sovražnih letal. Na več točkah so posegali letalci z metanjem bomb in s strojnimi puškami v infanterijski boj. Število vjetih se je zvišalo na več kakor 300 mož.

Letalski napad na Freiburg.

Berolin, 16. aprila. V soboto opoldne je napadlo 12 angleških letal odprto mesto Freiburg v Breisgavu, ob 5. popoldne pa druga flotilja 23 letal. Ubityh je bilo 7 žen, 3 moški in 1 vojak, ranjenih 17 žen, 8 moških in 2 otroka. Anatomski inštitut je bil poškodovan. Tri letala so bila zbita. Voditelj sovražne flote je neki angleški podpolkovnik je vjet.

Kitajska pomoč.

Amsterdam, 18. aprila. „Daily Mail“ poroča, da je sklenila angleška vlada s kitajsko vlado pogodbo glede 200.000 kitajskih kulijev, ki naj se uporabijo kot nosilci in tudi drugače na Balkanu.

Portugalske čete na zapadni fronti.

Iz Lizbone poročajo, da se portugalske čete že aktivno udeležujejo bojev na zapadni fronti in da se je transport druge portugalske vojaške ekspedicije pod eskorto angleških rušilcev in torpedovk izvršil brezhibno. Portugalski finančni minister Costa se je izrazil, da imajo Portugalci sedaj na zapadni fronti eno divizijo, da pa bodo imeli v kratkem tam armadni zbor 60.000 mož ter da Portugalska lahko pošilja na fronto vsak mesec po 6000 popolnoma oboroženih mož.

Na Balkanu.

Makedonsko bojišče.

Dunaj, 18. aprila.

Italijani so poskusili pri Skozi napraviti pontonski most čez Vojuso. Naš ogenj jim je to preprečil.

Dunaj, 18. aprila.

Zapadno od Bitolja je vrgel močan napad naših čet Francoze iz pozicij na Crveni steni, ki so bili v širini 1 km v bojih meseca marca ostali v sovražnih rokah. Protisunke smo zavrnil, nad 200 mož smo vjeli, več strojnih pušk in metal min smo vplenili.

Vojna z Ameriko.

Amerikanska intriga na Dunaju.

Monakovo, 16. aprila. „M. N. N.“ poročajo iz Budimpešte: Bivši ameriški veleposlanik na Dunaju Penfield je pred svojim odhodom nasvetoval zunanjemu ministru, da naj se Avstro-Ogrska loči od Nemčije ter se na podlagi posebne pogodbe sporazume z entento. Avstrija naj odstopi del Galicije, Trentino, Banat, Bosno in Hercegovino, za kar da bo po porazu Nemčije dobila Bavarsko in Saksonsko. Avstrija je ta predlog odklonila na tak način, da je gospod Penfield uvidel da nima smisla še nadalje ostati na Dunaju.

Mirovni cilji entente v soglasju z nazori Amerike.

Frankfurt, 16. aprila. „Frkft. Ztg.“ poroča iz Novega Jorka: Ententa je predložila ameriški vladi take mirovne cilje, da je Amerika z njimi zadovoljna in pripravljena udeležiti se vojaških operacij entente.

Bolivija proti Nemčiji.

Le Paz, 14. aprila. Reuter. Bolivija je pretrgala stike z Nemčijo.

Protinemske demonstracije v Braziliji in Argentiniji.

Rotterdam, 17. aprila. Iz Buenos Airesa poročajo: Poulična druhal je streljala na cestah na Nemce ter jih nekaj ustrelila. Nato je druhal napadla nemški konzulat in nemško poslaništvo ter jih zažgala. Ogenj je pogasila policija.

Berolin, 17. aprila. „Voss. Ztg.“ poroča: V Sao Paulo in Parani je prišlo do hudih protinemških izgrediv. Množica je strgala v Sao Paulo grb z nemškega konzulata in obmetavala nemške trgovine s kamenjem; dijaki so opustošili nemške redakcije. Pri spopadih s policijo je bilo več oseb ranjenih. Podobni izgredivi so se vršili v Parani v Argentiniji.

Ameriški vojni kredit.

Washington, 17. aprila. Reuter. Senat je soglasno dovolil vojni kredit 7 milijonov dolarjev.

Nemški podmorski čoln pred ameriško obalo.

Haag, 18. aprila. Reuter poroča iz Washingtona: Nemški podmorski čoln je z dobrim uspehom obstreljeval 100 milj južno od New Yorka nekega ameriškega torpednega lovca.

Aretirani Nemci.

Zeneva, 17. aprila. „Progres“ poroča, da so ameriške oblasti do sedaj aretirale 60.000 Nemcev

Protinemske demonstracije v Braziliji.

Rio de Janeiro, 17. aprila. Razburjenje ljudstva proti Nemčiji narašča. V Porto Alegre je napadla množica 270 nemških hiš, strgala napise in razbila okna. Množica je zažgala hotel Schmidt in trgovsko hišo Bromberg und Hacker ter klicala: „Živela Brazilija!“ 5000 oseb je hotelo napasti zborovanje nemške turneske zveze. Predsednik republike in vojni minister se posvetujeta o korakih, da se zopet napravi mir.

Brambna dolžnost v Ameriki.

Berolin, 19. aprila. „Vossische Zeitung“ izve, da je vojaški odsek reprezentantske zbornice v Washingtonu odklonil predlog za uvedbo brambne dolžnosti z 9 glasovi proti 8 glasovom.

Washington, 18. aprila. Reuter. Senadni odsek je sprejel vojni zakon z zakonom o brambni dolžnosti vred. Odsek reprezentantske zbornice je izpremenil zakon v tem smislu, da naj se najprej poskusi ustvariti novo armado v obliki vojsk prostovoljcev. Nato je prišel predsednik na kapitol ter izjavil, da je kompromis nemogoč, ker je po mnenju vojaških sirokovnjakov nabor z izbiranjem edino uspešno sredstvo, da se ustvari močna armada.

V Orijentu.

Angleško poročilo.

13. aprila. Mezopotamija. General Maude je 10. t. m. umaknil najsrednji oddelek na desnem bregu Dijale ter zvalil glavni del sovražnih čet v okolico Deltave. V noči na 11. t. m. smo korakali proti Dijali, napadli 11. t. m. ter pognali sovražnika iz njegovih srednjih pozicij pri Ghaliju, severovzhodno od Deltave. Dne 12. t. m. se je sovražnik umaknil na Seraijik. Dne 13. t. m. poroča, da se umika na Deliabas. Turki so izgubili 700 ranjenih in 200 mrtvih. Mi smo smo izgubili kakih 200 mož.

Ruska revolucija.

Važno posvetovanje delegatov ruske armade.

Milan, 15. aprila. „Corriere della sera“ poroča iz Petrograda: Okrog 20. aprila se vrši v Minsku velik sestanek zastopnik vseh na fronti se nahajajočih armad, ki bodo razpravljali o odnošajih med provizorično vlado ter delavskim in vojaškim odborom, o sklicanju ustavodajnega zbora, ustroju nove ustave ter o mirovnih pogojih. Sestanek bo najbrž izrednega pomena.

Ententa bo svoje vojne cilje znova formulirala?

Berlin, 14. aprila. „Berner Intelligenzblatt“ poroča: Ruska provizorična vlada z zavezniškimi kabineti živahno diskutira vprašanje revizije vojnih ciljev, ki jih je ententa svoj čas sporočila predsedniku Wilsonu. Ruska vlada je zavezničke opozorila, da je od tega vprašanja odvisno njeno stališče k londonski pogodbi, ki je bila podpisana pod starim režimom. Tudi predsednik Wilson se namerava baje pridružiti londonski konvenciji le pod pogojem, da ententa svoje vojne cilje takoj znova formulira in objavi.

Vest o separatnih pogajanjih med Turčijo in Rusijo — neresnična.

Carigrad, 14. aprila. „Agence Milli“ je pooblaščen izjaviti, da so popolnoma izmišljene in neutemeljene vesti, da bi bil ruski zunanji minister Miljukov pod roko stavil turški vladi gotove predloge glede svobode morskih ožin in bodočnosti Armenije.

Oficijelno rusko poročilo o razmerah v ruski armadi.

Petrograd, 17. aprila. Petrogradska brzozajna agentura poroča: Ministrski predsednik knez

Lvov in nekateri drugi ministri, ki so se nahajali v glavnem stanu, da razrešijo gotova aprovizacijska in transportna vprašanja, so mogli konstatirati, da se je položaj armade v primeri s položajem 18. in 28. pretekelega meseca znatno zboljšal, zlasti glede dobave živil, moke, masti itd. Poljedelski minister je poudarjal, da sedaj lahko ustrezne vsem zahtevam glede aprovizacije armade v okviru tega, kar je bilo spoznano za potrebno. Ministri so istočasno konstatirali, da transportne razmere ne delajo nobenih skrbi. Kar se tiče duha armade, je ministrski predsednik zastopnikom listov izjavil, da je nemir, ki se je pojavljal prve dni v armadi popolnoma izginil. Bojno razpoloženje v armadi se boljša od dne do dne, disciplina ni oslajljena. Armada je pripravljena nastopiti proti sovražniku in trdno zaupa, da bo mogla zadržati vsak napad na svobodno Rusijo.

Novi nemiri na Ruskem.

Köln, 19. aprila. „Kölnische Ztg.“ poroča iz Stockholma: Privatna poročila iz Haparande poročajo o izbruhu novih nemirov proti provizorični vladi v Petrogradu. Nemiri so baje hujski, kakor oni meseca marca. Potnike so v Haparandi zadržali, ker je baje promet vlakov ustavljen. Vsa pošta iz Rusije je že 4 dni izostala.

Sklicanje državnega zbora.

Dne 16. t. m. je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o sklicanju državnega zbora, zvečer pa je bil ministrski predsednik grof Clam - Martinic pri cesarju v avdijenci. V podučnih krogih so dajo, da je zdaj zanesljivo računati na sklicanje državnega zbora in sicer se naj snide koncem meseca maja. Razglas o sklicanju državnega zbora izide najbrže že prihodnje dni.

Na podlagi informacij poročajo listi, da je vlada opustila namen uveljaviti izven parlamentarnim potom jezikovno vprašanje, dalje vprašanje o posebnem stališču Galicije ter novi državnozborni pravilnik. Prepuščeno bo državnemu zboru samemu, da izvrši preuredbo notranje-političnih razmer in mu bo naloga, spraviti izvenparlamentarne zadeve s posebnim ozirom na mirovno vprašanje, ki stoji v ospredju, v soglasju z notranje političnimi zadevami.

Obrat, ki je nastal v notranjepolitičnem položaju, vzbuja v vsej javnosti kar največje zanimanje. O vzrokih presenetljivih dogodkov so sodbe precej soglasne: z ozirom na zunanjepolitični položaj in na izjave našega zunanjega ministra o mirovnih ciljih monarhije, so se morali notranjepolitični načrti zadnjih mesecev umakniti vsaj začasno v ozadje. Monarhija mora sedaj sovražnikom pokazati, da je složna, da so njeni narodi s svojo usodo zadovoljni in da odklanjajo vsako vmešavanje v notranje razmere države. To naj se manifestira v državnem zboru, kjer bodo zastopniki avstrijskih narodov poklicani povzdigniti svoj glas za nerazločljivo skupnost države in odločno obrambo napram vsem sovražnim naklepom proti strukturi monarhije.

Odstop ministrov dr. Bärnreitherja in dr. Urbana.

Dunaj, dne 17. aprila. Listi poročajo, da sta minister dr. Bärnreither in trgovski minister dr. Urban ponudila svojo demisijo. V nemških strankarskih krogih utemeljujejo to vest s tem, da je nameravano sklicanje državnega zbora za mesec maj, da pa ne smatrajo merodajni politični krogi z ozirom na dogodke na polju zunanje politike za čas primerno, ustvariti s § 14. tako imenovane predpogoje za sklicanje, vsled česar se opuste pripravljane cesarske naredbe o novem pravilniku za državni zbor, o novi uredbi narodnih razmer na Češkem in o odločitvi prometnega jezika. Rečena ministra sta bila vstopila v ministrstvo s privoljenjem obeh nemških meščanskih strank. Ker so bile v več sklepih nemškega Nationalverbanda in krščanske socialne združitve zahtevani „predpogoji“ za sklicanje državnega zbora, je to oba ministra napotilo na demisijo.

Odstop ministra Bobrznyskega.

Listi poročajo, da je tudi minister za Galicijo, Bobrznyski podal demisijo. Utemeljil jo je s tem, da je vstopil v ministrstvo z misijo, izvesti izločitev Galicije željam Poljakov primerno izven parlamentarnim potom, ker pa je to po sklepu ministrskega sveta izključeno, smatra svojo misijo za končano.

Nemški voditelji v avdijenci.

Nemški parlamentarni krogi so mnenja, da se nastala ministrska kriza ne razširi in da bo ministrski predsednik svoj kabinet ali izpopolnil z novimi možmi ali pa omogočil dr. Bärnreitherju in dr. Urbanu, da ostaneta na svojih mestih. Nemci žele, da bi cesar s posebnim lastnoročnim pismom izrekel dr. Bärnreitherju in dr. Urbanu svoje popolno zaupanje ter tako dal nemškim strankam na slovesen način zagotovilo, da ostanejo nemške zahteve kot podlaga vladne politike v veljavi.

Iz poljskih krogov poročajo, da je imela parlamentarna komisija poljskega kluba pod predsed-

stvom dr. Billinskega posvetovanje o političnem položaju z ozirom na premembo v notranji politiki. Dr. Bobrzynski se seje ni udeležil. Parlamentarna komisija poljskega kluba je dr. Bobrzynskemu izrekla zaupnico in želela, da ostane minister, vendar se poroča, da dr. Bobrzynski svoje demisijske ponudbe ne misli preklicati.

Odločitev o demisijah dr. Bärnreitherja, dr. Urbana in dr. Bobrzynskega še ni izrecna in poroča se, da se tudi še ne zgodi neposredno zdaj.

Izvrševalna odbora nemškega Nationalverbanda in krščanskih socialistov sta imela 18. t. m. sejo in sta sklenila prositi za avdijenco pri cesarju. Ta jima je bila dovoljena za četrtek ob 6. uri zvečer. Voditelji obeh nemških strank bodo cesarju pojasnili svoje stališče in pričakujejo, da jim prinese ta avdijenca popolno pojasnilo o dejanskem položaju. Ta avdijenca je v avstrijskem javnem življenju izjemen pojav. O uspehu te avdijence so nemški voditelji poročali svojim strankam v petek in tedaj se je odločilo, kako bosta Nationalverband in krščanski socialisti na dalje postopali.

Dr. Körber pri cesarju.

Dunaj, 18. aprila. V političnih krogih vzbuja veliko zanimanje dejstvo, da je danes dopoldne sprejel cesar bivšega ministrskega predsednika drja. Körberja v posebni avdijenci.

Nemci pri cesarju.

V četrtek, dne 19. aprila so bili zastopniki nemških strank v posebni avdijenci pri cesarju.

Dunajski župan dr. Weiskirchner je imel ogovor na cesarja, v katerem je izrazil vdanost nemškega naroda.

Cesar je na to odgovoril:

Zahvaljujoč se Vam, gospodje, srčno za izraz lojalnih čustev, v katerem vidim z veseljem nov dokaz zvestega mišljenja nemškega naroda v Avstriji in njegove privrženosti vladarski hiši, Vas zagotavljam, da pripoznavam resnobo in vnmemo Vaših političnih prizadevanj po njih polni vrednosti. Hvaležno se spominjam izgledne požrtvovalnosti, ki so jo posvedočili Nemci Avstriji, njihovega na bojiščih preizkušena junaštva, njihove neomajno ohranjene zvestobe državi in vztrajnosti, s katero se odlikujejo pri prenašanju vojnih težav. To ne izgine iz mojega spomina; moje zaupanje je Nemcem v Avstriji zagotovljeno. Namen mi je, sklicati državni zbor v najbližnjem času. Obnovitev parlamentarnega življenja po večletnem premoru ima v tem trenutku poseben pomen. Pričakujem od uvidevnosti vseh strank, da se bodo s spoštovanjem vzbujajočo edinostjo zavzele za najvišje državne interese in državne potrebe. Računam pri tem na Nemce v Avstriji, katerim gre kot zanesljivim oporam državnemu edinstvu pri uredbi razmer, ki se je začela že med vojno in se mora po njenem koncu s konsekvenco izvesti, velika naloga, katere izpopolnitev zanesljivo pričakujem. Moja vlada se bo nepremično držala ciljev, ki so ji določeni. Računam zanesljivo na to, da bo v parlamentu prepričanje o potrebi soglasnega skupnega delovanja zastopnikov vseh narodov Avstrije obvladalo razprave in da se bodo tako ustvarili pogoji za ugodno prihodnost Avstrije. Gotov sem, da boste Vi, gospodje, postavili svoje sile v tem smislu v službo skupne stvari.

DNEVNE VESTI.

Cesarjeve besede. Björn Björnson (norveški pisatelj in politik), ki ga je te dni cesar sprejel v Laksenburg, je o tej avdijenci povedal poročevalcu „Az Esta“ sledeče: Govoril sem tudi že z drugimi kronanimi knezi, a še nikdar s kraljem, kakršen je Vaš. Kralj Karel je govoril z veliko odkritosrčnostjo in presenečen sem bil, da koraka tako trdno na svoj cilj, kako vse ve in kako jasno vse vidi, kako dela vesel in živahen je in koliko mlade sile je v njem. Kar je kralj rekel, tega seveda ne smem povedati, a kaj hoče, to bom povedal: mir. Zdaj mi, pozneje še mnogo drugega, same velike in dobre stvari. Eno izjavo pa moram povedati: „Jaz sem bil sam zunaj v strelskem jarku“, je rekel kralj, „bil sem priča, ko je bil vojak zadet v trebuh in se je krvav, podrl. Vem, kaj je vojna, vem, kako je strašna, vem torej, kaj pomeni mir! Mir, to želim!“

Odlikovanje. Z vojnim zaslužnim križcem II. razreda za civilne zasluge je odlikovan dr. Edvard Šavnik, c. kr. višji okrajni zdravnik v Kranju.

Odlikovan je s srebrnim križcem s krono dr. Niko Omersa, c. in kr. tit. narednik pri 27. domobranskem pešpolku.

† **Anton Štritof.** Dne 14. t. m. je nenadoma umrl za otrpnenjem srca. Anton Štritof, c. kr. ravnatelj na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Pokojnik je bil priznan pedagogičen pisatelj in izoboren učitelj, pa tudi na kulturnem polju si je stežkel zaslug. Mnogo se je trudil za povzdigo slovenske pesmi in je bil več let predsednik „Glasbene Maice“. Od l. 1895.—1900. je bil profesor na kranjski gimnaziji. Za časa svojega bivanja v Kranju

se je živo zanimal za društveno življenje v našem mestu. Bil je čitalnični odbornik in pevovodja. Čitalnični pevski zbor je dvignil na visoko stopinjo in priredil z njim nekaj krasno vspelih koncertov. L. 1898, je bil izvoljen v občinski odbor. Z njemu lastno vnmemo in vztrajnostjo se je posvetil javnemu delovanju in je osobito kot izredno marljivi tajnik vodovodnega odseka mnogo pripomogel v to, da so se po raznih ovirah izvršila pripravljana dela za poznejšo veliko zgradbo vodovoda za Kranj in okolico. Bodi mu blag in hvaležen spomin!

Nova prebiranja. Razpisana so nova prebiranja za črnovojniške obvezance letnikov 1867. do 1871. in pa posebna prebiranja za tiste črnovojniške obvezancev letnikov 1867. do 1893, ki so bili od dosedanjih prebiranj izvzeti. Prebiranja se vrše v času od 17. maja do 14. junija.

Privatni brzojavni promet z armado na bojišču. V naprej so dopuščene v posamezne vojne pošte tudi privatne brzojavke, pa le ako so nujne. Te brzojavke morajo imeti natančne naslove in smejo vsebovati z naslovom vred le 30 besed. Enotna taksa znaša 2 K za vsako brzojavko.

Završnica. Z odločbo deželne vlade kranjske, ki jo je odobrilo domobransko ministrstvo, se mora nadaljevati promet deželne električne centrale na Završnici, a samo za vojaške namene, ves drugi promet pa se mora ustaviti.

Seja kranjskega občinskega odbora z dne 13. aprila 1917. Župan F. Polak otvori sejo in konstatira sklepčnost. Pred prehodom na dnevni red se s toplimi besedami spominja dne 17. marca umrlega občinskega odbornika Franca Exlerja. — 1. Naznanila županstva. Župan poroča, da je potom c. kr. okrajnega glavarstva došla Najvišja zahteva za udanostno izjavo, podano povodom zasedenja prestola po Nj. Veličanstvu cesarju Karolu I. — 2. Občinski računi za l. 1916. Predsedstvo prevzame podžupan dr. V. Štempihar. Poročevalec obč. odbornik J. Majdič prečita točko za točko mestni račun, ki izkazuje dohodkov K 68205.90, izdatkov K 49782.22, torej stanje blagajne koncem l. 1916 K 18423.68. Nadalje poroča o računu ubožnega zaklada s pribitkom K 648.91, o bilanci mestne klavnice s primakljajem K 2689.77, o računih Valentin Pleiweissove, Simon Robičeve, Franc Omersove in Gabrijele Scarijeve ustanove. Ko poročevalec prečita zapisnik sestavljen povodom pregledovanja občinskih računov, občinski odbor vse račune soglasno odobri in potrdi. Nato župan zopet prevzame predsedstvo. — 3. Računi gasilnega in reševalnega društva za l. 1914, 1915. in 1916. Na predlog poročevalca obč. odbornika I. Schwarza se navedeni računi soglasno odobri in se društvenemu blagajniku izreče zahteva za vzorno knjigovodstvo. 4. Poročila finančnega odseka. a) Prošnja Ivana Volčiča za najemnino mestnega sveta se odstopi županstvu, ki naj s prosilcem vse potrebno uredi in potem poroča o prihodnji seji. — b) Občinski odbor dovoli po 100 K za „Teden za vdove in sirote padlih junakov“, za društvo „Domovi za oslepele vojake“ na Dunaju in za po potresu porušene vasi v krškem okraju. — 5. Poročilo policijskega odseka. Na predlog poročevalca obč. odbornika A. Majdiča sklene občinski odbor, da ne ugovarja prošnji Marije Bratuša za podelitev, oziroma prenos gostilničarske koncesije na njeno ime. Nato župan zaključuje sejo.

Teden za vdove in sirote v Kranju se je vredno pridružil svojim prednikom. Minulo soboto se je vršil v dvoran Ljudskega doma koncert, ki je v vseh točkah kar najizbornejše vspel. Občinstvo se je odzvalo plemenitemu patrijotičnemu namenu v najpopolnejši meri. Vkljub najslabšemu vremenu je vse tekmovalo, da doseže za ta namen kar največ more. Deklice so pod vodstvom voditeljice gđč. Franje Jugovic - eve z vnmemo prodajale znake, dečki pod vodstvom voditelja g. Franca Ivanca pa listke za tombolo, ki se je vršila v nedeljo pop. vključno z dežju pod vodstvom prost. gas. in reš. društva. Zvečer je napolnilo občinstvo kavarno g. Zdravko Krajnca, kjer so odbornice podružnice Rdečega križa pod vodstvom g. Marije Kušarjeve nudile občinstvu najraznejših okrapčil, stregle pa so gostom s priznano spretnostjo kranjske gospodične. Castniški zbor iz Kranja in okolice je bil polnoštevilno zastopan in ni čudo, da je umetniška godba, ki je nad vse izborno svirala povzdignila pete in da so z dražestnimi prodajalkami zavrteli v plesu do ranega jutra.

Opozorjamo na današnjo predstavo v „Kino-Talija“, ki se vrši na korist vdovam in sirotam padlih vojakov.

Umrl je dne 14. aprila v Ljubljani v starosti 80. let po dolgi bolezni vpokojeni nadučitelj Miklavž Stanovnik. Služboval je dolgo vrsto let v Šmarinem pri Kranju in slednjič v Selcih nad Škofjo Loko. Bil je nekaj let zastopnik učitelstva v okrajnem šolskem svetu kranjskem. Počival je polnih 53 let. Počivaj v miru!

Prezjemne cene za fižol letošnjega pridelka. Dosedanje prezjemne cene za fižol so bile v razmerju k drugim pridelkom velikó prenizke, zlasti v razmerju z žitom in graham. Posledica tega je bila, da so lansko leto kmetovalci na Kranju

skem veliko manj sadili fižola kakor običajno. C. kr. kmetijska družba je že lani zahtevala pravično ureditev prezemnih cen za fižol, toda brez uspeha. V pričetku t. l. je kmetijska družba predložila obširno spomenico o tej zadevi na c. kr. urad za ljudsko prehrano, ki je vsled tega ravnokar odgovoril in sporočil, da prihodnje dni izide naredba, ki določa začasno nove prezjemne cene za nekatere vrste stročnatih sadežev, in sicer za fižol in grah letošnjega pridelka na 80 K za 100 kg. S to ceno je kmetovalcem kolikortoliko ustrezno in zato se nujno pozovejo letos po možnosti veliko fižola nasaditi.

Amonijev sulfat je izborno učinkujoče dušičnato umetno gnojilo za krompir. Krompir zahteva zelo gnojno njivo, toda sveži hlevski gnoj mu ne prija ker povzroča na krompirju razne bolezni in zlasti gnilobo. V sedanjih razmerah se seveda ni ogniti gnojenju krompirju s svežim hlevskim gnojem in tisti, ki ima tega premalo ali sploh nič, naj krompirju gnoji z amonijevim sulfatom. 100 kg amonijevega sulfata na ha poviša pridelok krompirja za dobrih 25 stotov, 200 pa za dobrih 50 stotov. Na ha je torej vzeti 100 do 200 kg, ali pa na ar 2 do 4 kg, oziroma na štirjaški meter 20 do 40 dkg tega gnojila. Amonijev sulfat se razstrese na razorano njivo, ki ga je potem z brano podvleči. S tem gnojilom se lahko krompirju gnoji tudi še po saditvi in celo potem, ko je krompir ozelenel, če se po vrhu potrese in z grabljami zavleče. Kmetijsko ministrstvo je zaradi večjega pridelka krompirja naknadno in izjemno dodelilo za Kranjsko deželo še 3 vagone amonijevega sulfata, ki utegnejo priti v kakih 10 dneh v Ljubljano. Naročila na amonijev sulfat sprejema c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. Prav posebno koristno je krompirju gnojiti še z žveplenokislom kalijem ali z žveplenokislom kalijevo magnezijo, katera gnojila se tudi dobe pri imenovani družbi. Naročila se izvršuje po vrsti priglasov, kolikor časa je kaj zaloge, in imajo seveda družbeni udje prednost.

Predrzen roparski napad. Ko je 12. t. m. prišel glavni blagajnik kranjske industrijalne družbe na Savi-Jesenicah Josip Vilfan v svoje stanovanje, je zapazil, da vrata njegove omare niso popolnoma zaprta. Ko je pristopil, je planil iz omare majhen, delavsko oblečen človek in Vilfana prijel za vrat. Nastal je boj. Na klicanje napadenega Vilfana sta prihitela na pomoč dva, v bližini stanujoča uradnika, a sta napadalca le še videla, ko je pobegnil v bližnji gozd.

„Tiroler Soldaten Zeitung“, ki je priobčevala tudi znane proti Slovincem naperjene članke, je bila sedaj, kakor poroča „Arbeiter Ztg.“, radi raznih preradikalnih političnih ekskurzov ustavljena.

„Hrvatska“ ustavljena. Kakor poročajo iz Zagreba, je hrvatska vlada ustavila glasilo francoske stranke „Hrvatsko“. Rečni list je vpričarjal v zadnjem času ostudno denuncijatorično gonjo proti hrvatsko-srbski koaliciji. Ta gonja je vzbujala v vsej hrvatski javnosti ogorčenje in razburjenje in vlada je morala menda končno poseči po skrajnem sredstvu, da prepreči resno znemirjenje po deželi. — Banova naredba pravi, da je način pisanja „Hrvatske“ ogrožal javni red in s tem državne interese. Tako je zopet končal neslavno eden onih gnjusnih denuncijantov, ki so prava rakrana na našem narodnem telesu.

Zopetni sestanek ministrov severnih držav se vrši, kakor javljajo iz Kodanja, meseca maja.

Volilna reforma na Angleškem. Kakor poroča „Daily Telegraph“ po uradnih informacijah, bo predložila angleška vlada v treh tednih volilno predlogo zbornici poslancev.

Razširjajte naš list.

≡ Majhna hiša ≡

se vzame v najem

v bližini ali v mestu Kranja. Natančneje pri g. Alešovcu v upravnistvu.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevoga
hruševoga
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančneja pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

Spominjajte se „Rdečega križa“.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad
nad K 1,000.000

brez odbitka rentnega
davka.

4¹/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Hranilnih vlog
nad K 23,000.000

6 52-5

Tiskarskega vajenca

sprejme takoj

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vojne dopisnice

v poljubnih
množinah

oddaja

Tiskarna „Sava“

v Kranju.

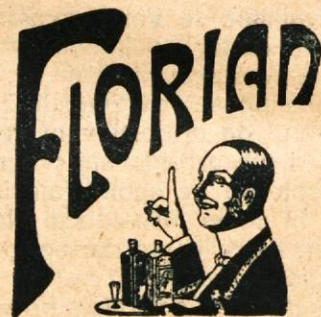

Varujte
se

ponaredb,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo.

Kdor vživa,
Zabi težav,
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila „FLORIAN“ Ljubljana.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 26-8

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
460.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1916. je bilo stanje hranilnih vlog nad

7 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.